Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0051

Priporočilo Svetu o prednostnih nalogah EU za 70. zasedanje Komisije OZN za položaj žensk

Priporočilo Evropskega parlamenta Svetu z dne 12. februarja 2026 o prednostnih nalogah EU za 70. zasedanje Komisije OZN za položaj žensk (2025/2240(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju 70. zasedanja Komisije OZN za položaj žensk, ki naj bi potekalo marca 2026, prednostne teme tega zasedanja, ki je zagotavljanje in povečanje dostopa do pravnega varstva za vse ženske in deklice ter spodbujanje vključujočih in pravičnih pravnih sistemov, odprava diskriminatornih zakonov, politik in praks ter obravnava strukturnih ovir, pa tudi pregledne teme tega zasedanja, ki je celovito in učinkovito sodelovanje in odločanje žensk v javnem življenju ter odprava nasilja za dosego enakosti spolov ter opolnomočenje vseh žensk in deklet,

– ob upoštevanju Konvencije OZN z dne 18. decembra 1979 o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk,

– ob upoštevanju Konvencije OZN z dne 12. decembra 2006 o pravicah invalidov, zlasti 6. in 13. člena o večplastni diskriminiranosti invalidnih žensk in deklet in dostopu do sodnega varstva,

– ob upoštevanju agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030, in sicer načela, da se nikogar ne pusti ob strani, ter zlasti cilja trajnostnega razvoja št. 5, tj. doseči enakost spolov ter ženskam zagotoviti enake pravice do ekonomskih virov ter dostop do lastništva nad zemljišči in drugih oblik lastnine, finančnih storitev, dediščine in naravnih virov ter nadzora nad njimi, ter cilja trajnostnega razvoja št. 10, tj. odpraviti diskriminatorne zakone, politike in prakse ter promovirati ustrezno zakonodajo, politiko in ukrepanje,

– ob upoštevanju členov 20, 21, 23 in 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ,

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. aprila 2024 o vključitvi pravice do splava v Listino EU o temeljnih pravicah[1],

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 25. novembra 2020 z naslovom Akcijski načrt EU za enakost spolov III (GAP III) – ambiciozna agenda za enakost spolov in opolnomočenje žensk v zunanjem delovanju EU (JOIN(2020)0017), kjer je predstavljen akcijski načrt EU za enakost spolov za obdobje 2021–2025,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 7. marca 2025 z naslovom Načrt za pravice žensk (COM(2025)0097), kjer je ponovno potrjena zaveza EU enakosti spolov,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. marca 2020 z naslovom Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0152),

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. novembra 2025 o strategiji za enakost spolov 2025[2],

– ob upoštevanju Direktive 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ[3] in njene prenovitve, ki poteka,

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2024/1385 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini[4],

– ob upoštevanju resolucije varnostnega sveta OZN št. 1820 (2008) z dne 19. junija 2008 o spolnem nasilju kot vojnem orožju,

– ob upoštevanju načel in smernic OZN o dostopu do pravne pomoči v kazenskopravnih sistemih, sprejetih decembra 2012,

– ob upoštevanju programa Komisije za pravosodje za obdobje 2021–2027, ki zagotavlja finančna sredstva za podporo pravosodnemu sodelovanju v civilnih in kazenskih zadevah, kot je usposabljanje za sodnike in druge delavce v pravosodju, ter učinkovit dostop do pravnega varstva za državljane in podjetja,

---

1 UL C, C/2025/1279, 13.3.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1279/oj.
2 Sprejeta besedila, P10_TA(2025)0278.
3 UL L 315, 14.11.2012, str. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj.
4 UL L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.

– ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija),

– ob upoštevanju člena 81(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije,

– ob upoštevanju člena 121 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za pravice žensk in enakost spolov (A10-0010/2026),

A. ker je enakost žensk in moških temeljno načelo EU, zapisano v členu 2 Pogodbe o Evropski uniji in členu 23 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah; ker to načelo velja za vsa področja življenja in vse politike, tudi za dostop do pravnega varstva; ker bi bilo treba vključevanje vidika spola, pripravo proračuna ob upoštevanju vidika spola in presečni pristop uveljaviti v vseh pomembnih politikah in jih vanje integrirati, saj je to bistveno za doseganje enakosti spolov; ker bi morale biti notranje in zunanje politike še naprej dosledne in usklajene, da bi učinkovito in verodostojno spodbujali človekove in temeljne pravice, demokracijo in enakost spolov po svetu;

B. ker so enakost spolov, demokracija, temeljne pravice in pravna država neločljivo povezane; ker so pravice žensk in enakost spolov vse bolj na udaru zaradi porasta gibanj proti enakosti spolov in demokraciji; ker nedavno zmanjšanje razvojne pomoči ZDA nesorazmerno vpliva na ženske in dekleta po vsem svetu, povečuje ranljivosti in škoduje skupnostim; ker je generalna skupščina OZN posvarila pred dejavnim nasprotovanjem enakosti spolov in nadnacionalnim nazadovanjem na področju pravic žensk; ker je treba čim prej spet utrditi dejansko enakost ter človekove pravice žensk in deklet[5];

C. ker so pravice žensk in deklet ter enakost spolov temeljne človekove pravice in bistveni pogoj za človekov razvoj, socialno pravičnost, demokracijo, pravno državo, izboljšanje življenjskega standarda, zmanjšanje revščine, reševanje podnebne krize in izgradnjo temeljev za miren, pravičen, uspešen in trajnosten svet; ker se zaradi uresničevanja pravic žensk in deklet po vsem svetu na splošno povečuje konkurenčnost, saj se spodbuja vključujoča rast, zmanjšujejo neenakosti ter zagotavlja polno izkoriščanje znanj in spretnosti ter potenciala žensk v vseh sektorjih družbe;

D. ker revščino in diskriminacijo dodatno povečujejo presečni dejavniki, kot so rasizem, invalidnost, priseljenski status, spolna usmerjenost, spolna identiteta in spolne značilnosti, navedeni v členu 21 Listine

---

5 https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g24/073/47/pdf/g2407347.pdf

Evropske unije o temeljnih pravicah; ker menstrualna revščina še vedno zelo ovira enakost spolov, saj na milijone ženskam in dekletom po svetu omejuje izobraževanje, zdravje in gospodarsko udeležbo, s tem pa jim otežuje dostop do pravnega varstva ter zmanjšuje njihovo zastopanost in udeležbo v postopkih odločanja na vseh ravneh;

E. ker je dostop do pravnega varstva splošno priznan kot temeljna človekova pravica na podlagi mednarodnega prava, osnovni koncept na širšem področju pravosodja ter temelj pravne države in demokracije; ker EU priznava dostop do pravnega varstva kot temeljno pravico na podlagi člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah; ker morajo biti za učinkovit dostop do pravnega varstva podatki zanesljivi, postopki pregledni in oblikovanje politik podprto z dokazi, nepristranske institucije pa morajo zagotavljati, da lahko ženske in dekleta svoje pravice uveljavljajo brez diskriminacije; ker je dostop do pravnega varstva temeljna človekova pravica, ki sloni na pravičnih zakonih, učinkovitem izvrševanju, cenovno dostopni podpori, institucijah, ki upoštevajo vidik spola, in mehanizmih odgovornosti; ker diskriminatorni zakoni, spolni stereotipi, finančne ovire in institucionalna pristranskost še naprej ovirajo številne ženske in dekleta, zlasti presečno diskriminirane; ker ženske in dekleta, ki so v ranljivem položaju, med drugim invalidke, prebivalke podeželja ali oddaljenih območij in starejše ženske, pogosto naletijo na dodatne ovire pri dostopu do pravnega varstva in pravne podpore; ker digitalizacija in umetna inteligenca vse bolj vplivata na dostop do pravnega varstva, zaradi česar bi bilo treba sprejeti ukrepe proti algoritemski diskriminaciji, digitalni izključenosti in spletni škodi; ker je brezplačna pravna pomoč bistvena za pravičen dostop do pravnega varstva, z izmenjavami dobre prakse pa se izboljšuje kakovost in povečuje doslednost sistemov brezplačne pravne pomoči;

F. ker je univerzalen in enak dostop do pravnega varstva za ženske in dekleta zapleteno in ključno vprašanje v vseh regijah sveta, v nekaterih regijah pa je še posebej velik izziv, zlasti v tistih, kjer so demokratične institucije in pravna država šibke; ker gospodarsko odvračanje, omejen dostop do brezplačne pravne pomoči, visoki stroški, zapleteni pravni postopki, digitalne in jezikovne ovire, nezaupanje v pravosodne sisteme, prevladujoči spolni stereotipi, rasna pristranskost, sovraštvo do žensk ter sistemska diskriminacija še naprej ovirajo učinkovit dostop žensk in deklet do pravnega varstva;

G. ker so po vsem svetu ženske še vedno veliko premalo zastopane na najvišjih ravneh sodstva in tožilstva, zlasti na vodstvenih položajih kot predsednice sodišč, vrhovne sodnice in vodje tožilstev; ker mora biti doseganje uravnotežene zastopanosti spolov v teh organih odločanja prednostna naloga; ker je treba še naprej uporabljati pristop, ki upošteva različnost spolov, tudi če je prisotnost žensk zagotovljena; ker je vključevanje vidika spola v sodno odločanje

bistveno, da se zagotovi enak dostop do pravnega varstva za ženske in dekleta, pri tem pa sta potrebni presoja dejstev in uporaba prava brez spolne pristranskosti in škodljivih stereotipov, tako pri sami odločitvi kot v postopku, s katerim se sprejme; ker je odbor OZN za odpravo diskriminacije žensk leta 2024 izdal splošno priporočilo št. 40 o enaki in vključujoči zastopanosti žensk v sistemih odločanja v smislu enakega dostopa do sistemov odločanja in enake moči v njih;

H. ker OZN z namenskimi pobudami in kampanjami dejavno podpira večje vključevanje žensk v sodstvo; ker je večja zastopanost žensk v pravosodnih institucijah povezana s pristopi k pravosodju, ki so bolj osredotočeni na žrtve, in je bistvena, da žrtve čutijo podporo in se počutijo slišane, ko se izpostavijo in si prizadevajo za dostop do pravnega varstva; ker strokovnjaki v pravosodju, pa tudi civilna družba, potrebujejo jasna pravila in stroge zakonodajne določbe, usposabljanje o njihovi uporabi ter pobude za ozaveščanje o enakosti spolov in pravičnosti;

I. ker je nasilje nad ženskami, nasilje na podlagi spola in nasilje v družini kršitev temeljnih pravic; ker je treba v okviru pravnih sistemov v celoti upoštevati posebne potrebe žrtev, tako da se jim zagotovijo ustrezna zaščita, učinkovita pravna sredstva in dostopne podporne storitve, pristojni organi, ki imajo stik z žrtvami nasilja na podlagi spola, pa potrebujejo ustrezno usposabljanje, da se prepreči sekundarna viktimizacija; ker se veliko žensk in deklet še vedno srečuje s precejšnjimi ovirami pri prijavi zlorab in pridobivanju brezplačne pravne pomoči; ker je treba uradno priznati vse oblike nasilja, vključno s psihološko, čustveno in duševno zlorabo ter prisilnim in finančnim nadzorom; ker trdovratni spolni stereotipi, sovraštvo do žensk in seksizem v institucijah ter strukturne in postopkovne ovire še naprej ovirajo ženske, ki so žrtve nasilja, pri dostopu do pravnega varstva; ker se je specializacija sodstva na področju nasilja na podlagi spola pokazala kot učinkovita, saj združuje strokovno znanje, zagotavlja boljše vodenje zadev ter spodbuja okolje, ki bolj upošteva vidik spola in podpira žrtve[6];

J. ker je nadlegovanje na delovnem mestu ter v političnem, pravosodnem, akademskem ali spletnem okolju ovira, ki ženskam preprečuje dostop do pravnega varstva ter začetek ali nadaljevanje opravljanja javnih in odločevalnih funkcij; ker imajo razširjeno spletno nasilje, sovražni govor in kazniva dejanja iz sovraštva, ki so vse bolj uperjeni proti ženskam in dekletom, hude posledice za njihovo vsakdanje življenje, omejujejo njihovo udeležbo v javnem življenju in ogrožajo enako zastopanost žensk in deklet;

K. ker se neenakosti zaradi oboroženih spopadov, prisilnega

---

6 Agencija OZN za ženske, *Handbook for National Action Plans on Violence against Women* (Priročnik za nacionalne akcijske načrte o nasilju nad ženskami), 2012.

razseljevanja, posledic podnebnih sprememb in humanitarnih kriz še povečujejo, sistemi zaščite pa so vse šibkejši ter so ženske in dekleta bolj izpostavljene nasilju na podlagi spola, vključno s prisilnimi porokami, spolnim nasiljem med prevozom, trgovino z ljudmi, nasiljem na podlagi spola v sprejemnih ali azilnih centrih ter spolnim nasiljem in mučenjem, ki se uporablja kot vojno orožje; ker je spolno nasilje, povezano s konflikti, še vedno ena najbolj razširjenih kršitev človekovih pravic, s katerim se terorizira civilno prebivalstvo, zatira odpor in uničujejo skupnosti ter po mednarodnem pravu pomeni vojno hudodelstvo, hudodelstvo zoper človečnost ali dejanja, ki prispevajo k genocidu; ker je agenda OZN za ženske, mir in varnost osrednjega pomena za reševanje sodobnih svetovnih izzivov na področju miru in varnosti; ker aktualni oboroženi spopadi ter nove in vse bolj zapletene varnostne grožnje nesorazmerno prizadenejo ženske in dekleta ter so privedli do poslabšanja njihovega položaja, to pa ima uničujoče posledice za njihovo polno uživanje človekovih pravic po vsem svetu;

L. ker je Istanbulska konvencija eden najnaprednejših mednarodnih pravnih instrumentov, ki določa zavezujoče obveznosti za preprečevanje nasilja na podlagi spola in boj proti njemu;

M. ker so kršitve spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, vključno z odrekanjem varnih in zakonitih storitev splava ter vsemi oblikami porodniškega in ginekološkega nasilja, nasilje na podlagi spola in kršitve temeljnih človekovih pravic; ker je v skladu z zakoreninjenimi družbenimi normami nasilje na podlagi spola legitimno, dostop do zdravstvenih storitev – tudi na področju spolnega in reproduktivnega zdravstvenega varstva – je omejen, neplačano skrbstveno delo morajo opravljati predvsem ženske, možnosti žensk za vodilne vloge pa so omejene; ker je dostop do spolnega in reproduktivnega zdravstvenega varstva, vključno z varnim in zakonitim splavom, temeljna človekova pravica, ki jo je treba spoštovati po vsem svetu; ker na milijone žensk še vedno nima dostopa do tega zdravstvenega varstva, zaradi česar je lahko ogroženo njihovo fizično zdravje ter so podvržene ekonomskemu in psihološkemu stresu; ker število groženj organizacijam civilne družbe in zagovornikom človekovih pravic, zlasti tistim, ki podpirajo spolno in reproduktivno zdravje in pravice, ter napadov nanje zaskrbljujoče narašča;

N. ker je posilstvo še vedno razširjena kršitev človekovih pravic in se pogosto uporablja kot vojno orožje, s katerim se terorizira civilno prebivalstvo in uničujejo skupnosti; ker je nujno treba sprejeti ukrepe, da bi se odpravilo nekaznovanje v zvezi s tem in zagotovila pravica za žrtve posilstev;

O. ker lahko stereotipi v sodstvu ter prevladujoče spolne norme skupaj z nezadostnimi informacijami ovirajo učinkovit dostop do pravnega varstva za ženske in dekleta, ki so žrtve nasilja in so ga preživele; ker

lahko nasilje na podlagi spola in ovire za dostop žensk do pravnega varstva vplivajo na njihovo polno udeležbo v javnem življenju; ker to zmanjšuje zaupanje žensk in deklet v pravosodni sistem ter prispeva k temu, da nasilja, zlasti na podlagi spola, ne prijavijo; ker številne žrtve doživljajo, da se krivda nalaga njim, stigmatizacijo, strah pred povračilnimi ukrepi in sekundarno viktimizacijo, kar jih še dodatno odvrača od iskanja pravnega varstva;

P. ker spolni stereotipi, sovraštvo do žensk in seksizem v pravosodnem sistemu še naprej povečujejo neenakosti med spoloma, tako da se z njimi nadaljujejo pristranski odnosi, diskriminatorne prakse in neenake dinamike moči; ker te sistemske ovire zmanjšujejo zaupanje žensk v iskanje pravnega varstva, omejujejo njihovo pravično zastopanost ter prispevajo k nepravičnosti in marginalizaciji v pravnih postopkih; ker je gibanje Me Too, v okviru katerega so se oglasile ženske in dekleta po vseh celinah, v celoti razkrilo in obsodilo spolne predsodke in stereotipe v pravosodnem sistemu ter se je pokazalo, da so izzivi, s katerimi se spopadajo ženske in dekleta v pravosodnih sistemih, kljub različnim socialnim, gospodarskim in pravnim okoliščinam zelo podobni, zato je potrebno usklajeno ukrepanje;

1. Svetu priporoča, naj:

(a) ponovno potrdi trdno zavezanost EU enakosti spolov in zagotovi polno izvajanje pravic žensk in deklet v vseh vidikih zunanjega delovanja EU, vključno z razvojno, trgovinsko in zunanjo politiko, z ustrezno financiranim, vključujočim in presečnim pristopom, ki odpravlja spolne stereotipe in temelji na načelu nediskriminacije, da bi hitro dosegli napredek na področju enakosti spolov;

(b) zagotovi, da bosta Parlament in njegov Odbor za pravice žensk in enakost spolov dosledno vključena v postopek odločanja glede stališča EU na 70. zasedanju Komisije OZN za položaj žensk; zagotovi, da bo imel Parlament pred pogajanji ustrezne informacije o dokumentu o stališču EU in dostop do njega; nadalje izboljša medinstitucionalno sodelovanje, tudi med pogajanji, da bodo ustrezno vključene prednostne naloge Parlamenta; poudari, da so ženske še vedno premalo udeležene in imajo premalokrat odločevalske vloge na vodilnih položajih, tudi na področju zunanje politike in vzpostavljanja miru; prizna, da so študije pokazale, da imajo mirovni sporazumi, doseženi z dejavno udeležbo žensk, boljše možnosti za trajnost in učinkovitost[7]; pove, da je v nedavnih globalnih ocenah

[7] Študija – *Women's role in peace processes* (Vloga žensk v mirovnih procesih), Evropski parlament, Generalni direktorat za notranjo politiko Unije, Tematski sektor za pravice državljanov in ustavne zadeve, maj 2019.

poudarjeno, da je napredek pri spodbujanju polne, enakopravne in smiselne udeležbe ter vodilne vloge žensk v mirovnih in varnostnih procesih kljub zavezam še vedno omejen;

(c) ponovno potrdi zavezanost EU enakosti spolov kot horizontalni prednostni nalogi; podpira in zagovarja vrednote raznolikosti, enakosti in vključevanja; poudari, da je treba razviti celovito orodje za spremljanje demokratičnega nazadovanja in nazadovanja na področju pravic žensk, ki sta neločljivo povezana, ter boj proti njima; prevzame vodilno vlogo v svetovnem boju proti nazadovanju na področju enakosti spolov in odločno obsodi napade gibanj proti enakosti spolov in pravicam, ki širijo laži, ogrožajo demokracijo ter so usmerjeni proti pravicam žensk in oseb LGBTIQ+;

(d) poskrbi, da se bodo evropski in mednarodni instrumenti dopolnjevali in bodo ambiciozni ter bodo vsebovali trdne in konkretne določbe za opolnomočenje žensk in deklet in zagotavljanje dostopa do pravnega varstva; poudari, da je pravica do pravne pomoči in zagovorništva bistvena, da bi se vsem zagotovil splošen in enak dostop do pravnega varstva ter za učinkovito sodelovanje v ustreznih postopkih; poleg tega poudari, da se invalidi, zlasti invalidne ženske in dekleta, spopadajo s strukturnimi in praktičnimi ovirami pri dostopu do pravnega varstva in pri udeležbi javnosti; poudari, da je treba sprejeti posebne ukrepe, da bi se zagotovila njihova polna vključenost in splošni dostop do učinkovite zaščite; zagotovi, da bo EU pokazala močno vodilno vlogo in sprejela enotno stališče o vključujočih in nepristranskih pravosodnih sistemih; se zavzame za celovite pravne okvire, ki ščitijo pravice žensk ter ženskam, dekletom in ljudem v vsej njihovi raznolikosti zagotavljajo polno in enakopravno udeležbo na podlagi nacionalnega in mednarodnega prava; pozove k zagotavljanju in spodbujanju pravice žrtev, da jim storilec kaznivega dejanja v okviru kazenskega postopka pravočasno plača odškodnino, ter k izmenjavi dobre prakse za preprečevanje sekundarne viktimizacije, tudi z državnimi mehanizmi subrogacije;

(e) ukrepa za celovito izvajanje veljavnih zavez za enakost spolov ter opolnomočenje žensk ter s tem poskrbi za varstvo enakih človekovih pravic in temeljnih svoboščin za ženske brez diskriminacije, da bi se povečala udeležba žensk v javnem življenju;

(f) poudarjajo pomen podpiranja javnih politik, ki spodbujajo in podpirajo materinstvo;

(g) poudari, kako pomembno je ženskam in dekletom zagotoviti učinkovit dostop do pravnega varstva na vseh ravneh, vključno z jasnimi kanali za prijavo ter hitro obravnavo zaščitnih in

podpornih ukrepov; odpravi ovire, zlasti za prikrajšane in ranljive skupine žensk, ki pogosto težko dostopajo do pravnega varstva zaradi multiplikacijskega učinka omejenih in premalo financiranih virov v pravosodnem sistemu, pa tudi socialno-ekonomskih in socialno-kulturnih dejavnikov ter presečne diskriminacije; poskrbi, da bodo žrtve nasilja na podlagi spola deležne ustrezne, njim prilagojene podpore in zaščite, ter prepreči vse oblike sekundarne viktimizacije ob prijavi policiji ali med sodnim postopkom; opozori, da je ekonomska neenakost še vedno velika ovira pri dostopu do pravnega varstva;

(h) poudari, da je treba spolni apartheid priznati kot hudodelstvo zoper človečnost na podlagi Rimskega statuta, in si prizadeva, da se to mednarodno prizna, da se zagotovi dostop do pravnega varstva in odgovornost ter omogoči pregon pred mednarodnimi sodišči; podpre opredelitev spolnega apartheida kot dejanja znotraj institucionaliziranega sistema diskriminacije in prevlade na podlagi spola, ki jo predlaga delovna skupina OZN za diskriminacijo žensk in deklet;

(i) poskrbi za izmenjavo dobre prakse, tudi z usposabljanjem v pravosodju, kar zadeva psihološke, duševne, telesne, prisilne in finančne učinke nasilja na podlagi spola; se zaveže vključevanju vidika spola v sodno odločanje in ga spodbuja; spodbuja možnost, da se žrtvam na zahtevo dodelijo odvetnice; spodbuja, da se uradnim osebam, ki pri opravljanju svojih nalog prihajajo v stik z žrtvami, vključno s policisti, tožilci in sodniki, zagotovi spolno občutljivo usposabljanje, usmerjeno na žrtve, da se prepreči sekundarna viktimizacija, odpravijo spolni stereotipi in predsodki ter da bodo žrtve deležne spoštljive nediskriminatorne obravnave, prilagojene njihovi travmi;

(j) poudarja, da je pomembno zagotoviti, da imajo ženske in dekleta dostopne, celovite in skladne informacije o svojih pravicah, podpori in zaščiti v vseh fazah sodnega postopka, zlasti v primerih nasilja nad ženskami ali nasilja v družini, tudi s pobudami za ozaveščanje; poudari, da je treba podpreti programe za pravno opolnomočenje na lokalni ravni, ki ženskam in dekletom pomagajo razumeti njihove pravice in jih uveljavljati, spodbuja ustanavljanje splošnih in specialističnih služb za podporo žrtvam kaznivih dejanj ter zagotovi njihovo učinkovito usklajevanje in metode napotitve; poudari ključno vlogo, ki jo imajo te službe pri obveščanju žrtev o njihovih pravicah in lajšanju dostopa do pravnega varstva; zagotovi, da bodo informacije, ki se zagotovijo žrtvam, lahko dostopne in v preprostem jeziku; promovira telefonske številke za pomoč žrtvam in spodbuja njihovo uporabo ter zagotovi, da bodo na voljo prek različnih kanalov, vključno s telefonom ter informacijskimi in komunikacijskimi tehnologijami; prizna, da ženske in dekleta v številnih državah po svetu zaradi omejenega

dostopa do informacijskih in komunikacijskih tehnologij ne morejo v celoti uresničiti svojega potenciala;

(k) se zaveže temu, da se žrtvam že na začetku civilnega ali kazenskega postopka zagotovi dostop do pravne pomoči, in naj skupaj z mednarodnimi partnerji spodbuja ta pristop na svetovni ravni; poziva k vključitvi vidika spola v vse politike, zakone, postopke, programe in prakse, da se bodo obravnavale posebne ovire, s katerimi se srečujejo ženske in dekleta, vključno s slabo ozaveščenostjo o pravicah, diskriminatornim odnosom in spolnimi stereotipi v pravosodnih sistemih ter nezadostno razpoložljivostjo specializiranih storitev, zlasti na podeželju in oddaljenih območjih; spodbuja prakso, po kateri se pravica žensk in deklet do brezplačne pravne pomoči ocenjuje izključno na podlagi lastnih finančnih sredstev, neodvisno od dohodka njihovega moža, partnerja ali družine, kar je še posebej pomembno v primerih nasilja na podlagi spola; poudarja pomen podatkov, razčlenjenih po spolu, o dostopu do pravnega varstva, izidih zadev, uporabi brezplačne pravne pomoči in ovirah, da bi podprli oblikovanje politik na podlagi dokazov;

(l) spodbuja vodilno vlogo žensk, enakopravno udeležbo in večjo zastopanost žensk v sodstvu in njegovih upravnih organih ter sprejme dejavne ukrepe za spodbujanje širokega dostopa pripadnic manjšin in žensk iz marginaliziranih skupin do pravnega poklica, da bi odpravili strukturne ovire v pravosodnem sistemu ter spodbudili pravično in reprezentativno sodstvo, s čimer bi zagotovili enake možnosti;

(m) promovira in se zavzema za konkretne ukrepe za zagotovitev udeležbe in vodilne vloge žensk pri odločanju v javnem življenju, tudi na področju zunanje politike, obrambe in varnosti ter preprečevanja, obvladovanja in reševanja konfliktov in kriz; poudari, da je treba podatke o udeležbi žensk v teh sektorjih zbirati po skupni metodologiji spremljanja,

(n) dejavno podpira in izpostavlja splošno priporočilo Odbora za odpravo diskriminacije žensk št. 40 iz leta 2024 o enaki in vključujoči zastopanosti žensk v sistemih odločanja, ki je opredeljena kot razmerje 50 : 50 med ženskami in moškimi v vsej njihovi raznolikosti v smislu enakega dostopa do sistemov odločanja in enake teže v njih;

(o) spodbuja smiselno udeležbo žensk na vseh ravneh odločanja v zunanji, varnostni in obrambni politiki ter pri reševanju konfliktov v EU in po svetu;

(p) ukrepa, da se čim prej in v celoti izpolnijo obstoječe zaveze o enakosti spolov in opolnomočenju žensk, ženskam zagotovi enako varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin brez

diskriminacije, tudi z močnimi javnimi institucijami in politikami, ki zagotavljajo enake možnosti, da bi pospešili njihovo učinkovito in polno udeležbo v javnem življenju ter tako olajšali njihovo sodelovanje v postopkih odločanja; obsodi sovražni govor na spletu, uperjen proti ženskam, in njegov vpliv na njihovo udeležbo v javnem življenju ter podpre programe medijskega opismenjevanja in digitalne varnosti za ženske in dekleta;

(q) poudari, da krepitev vloge žensk in organizacij za pravice žensk ter podpiranje udeležbe žensk pri odločanju o zunanji politiki in reševanju konfliktov omogočata boljše rezultate za skupnosti, dostop pravnega varstva in bolj trajen mir; odločno obsodi nedavno zmanjšanje sredstev organizacijam za ženske in za pravice žensk ter organizacijam civilne družbe, ki se borijo proti nasilju na podlagi spola in ženske opolnomočajo, da zahtevajo pravico; poleg tega zagotovi trajnostno financiranje in pravno varstvo feminističnih organizacij in organizacij LGBTIQ+, zlasti lokalnih skupin, ki so tarče napadov zaradi krčenja državljanskega prostora in omejevalnih zakonov, uperjenih proti nevladnim organizacijam;

(r) brani mandat Komisije OZN za položaj žensk, saj poskušajo Združene države Amerike in podobno misleče države oslabiti dogovorjene prednostne naloge na področju enakosti spolov, ter izrazi zaskrbljenost, da bi lahko tak politični pritisk ob hkratnem zmanjšanju finančnih sredstev za programe za enakost spolov ogrozil učinkovitost in verodostojnost te komisije; poveča sredstva razvojne finančne pomoči, da bi nadomestili vrzel, ki je nastala po umiku agencije ZDA za mednarodni razvoj; potrdi polno podporo delu Agencije OZN za ženske, ki je osrednji akter v sistemu OZN za spodbujanje pravic žensk v vsej njihovi raznolikosti in povezovanje vseh pomembnih deležnikov s tega področja, da bi uvedli spremembe v politiki in uskladili ukrepanje; pozove vse države članice OZN, tudi EU, naj Agenciji OZN za ženske zagotovijo ustrezno financiranje; se zaveže ustreznemu financiranju enakosti spolov in pravic žensk, vključno s spolnim in reproduktivnim zdravjem in pravicami;

(s) vključuje vidik spola ter ga upošteva pri pripravi proračuna na vseh političnih področjih EU, tudi v zunanjem delovanju; poudari, da morajo države dodeliti ustrezna, zadostna in predvidljiva sredstva za pravno pomoč in podporne storitve, ki upoštevajo vidik spola, zlasti za osebe, ki so preživele nasilje na podlagi spola, ter da je treba zagotoviti ustrezen dostop do odškodnine, saj obstoječe ovire nesorazmerno vplivajo na dostop žensk do pravnega varstva; poudari, da je treba obravnavati praktične in regionalne ovire ter ovire, povezane z dostopnostjo, ki ženskam in ranljivim skupinam preprečujejo dostop do pravnega varstva, zlasti na podeželju ter oddaljenih in gospodarsko prikrajšanih območjih; izpostavi posebne izzive, s

katerimi se spoprijemajo invalidke, starejše ženske in starši samohranilci, vključno s fizičnimi ovirami za dostopnost in pomanjkanjem prilagojenih podpornih storitev; prizna, da je pravna pomoč pogosto finančno podhranjena ali podcenjena, kar je še ena ovira za ženske v kriznih razmerah pri dostopu do pravnega varstva, ki nesorazmerno bolj prizadene ženske v slabšem socialno-ekonomskem položaju in tiste najranljivejše v smislu dostopa do pravnega varstva, kadar so njihove pravice kršene;

(t) znova potrdi zavezanost EU boju proti nekaznovanju nasilja na podlagi spola, vključno s spolnim nasiljem, in njegovi odpravi; se zavzame za odpravo nekaznovanosti za vse oblike nasilja na podlagi spola, vključno z nasiljem v družini, spolnim nasiljem, trgovino z ljudmi in škodljivimi praksami; pospeši izvajanje mednarodnih zavez za nadaljnje preprečevanje vseh oblik nasilja nad ženskami in dekleti v javnem in zasebnem življenju, vključno s posilstvi, pohabljanjem ženskih spolovil, prisilnimi porokami, t. i. prakso spreobrnitve, deljenjem intimnih ali prirejenih vsebin, globokih ponaredkov in vsebin, ustvarjenih z umetno inteligenco, brez privolitve, kibernetskim zalezovanjem, kibernetskim nadlegovanjem, kibernetskim izsiljevanjem z intimnimi posnetki ter kibernetskim spodbujanjem k nasilju ali sovraštvu, sovražnim govorom in kaznivimi dejanji iz sovraštva, ter za odzivanje nanje; poudarja, kako pomembno je obravnavati grožnjo, ki jo predstavlja tehnologija, manipulirana z umetno inteligenco, in se na ravni EU in mednarodni ravni zavzame za odločnejše ukrepanje proti spletnemu nasilju, ki nesorazmerno prizadene ženske in ovira njihovo polno udeležbo v javnem življenju; pozove zelo velike spletne platforme in zelo velike spletne iskalnike, naj omogočijo javni nadzor nad svojimi letnimi ocenami tveganja in ukrepi za zmanjšanje tveganja zaradi nasilja na podlagi spola, da se omogočijo boljše raziskave in rešitve;

(u) poudarja, da je nezagotavljanje ali odrekanje spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, vključno z varnim in zakonitim splavom, oblika nasilja na podlagi spola in kršitev človekovih in temeljnih pravic; pozove k prizadevanjem, da se zagotovi širok in pravičen dostop do spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic po vsem svetu, ter ponovno potrdi, da je dostop do varnega in zakonitega splava temeljni element spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic žensk ter bistven za njihovo telesno avtonomijo; zahteva varen dostop do splava, kontracepcije in materinske oskrbe za vse, zlasti do nujne kontracepcije, testiranja na spolno prenosljive okužbe in profilakse po izpostavitvi; zagotovi dostop do spolno občutljivih storitev na področju duševnega zdravja za mlade ženske in osebe LGBTIQ+, pri čemer naj prizna, da je duševno zdravje ključno za udeležbo in enakost;

(v) zagotovi, da se bo z zunanjimi politikami EU v okviru doseganja ciljev trajnostnega razvoja dejavno spodbujal dostop do spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic;

(w) ponovno poudari, da je posilstvo še vedno ena najbolj razširjenih kršitev človekovih pravic po svetu; poudari, da je pomembno sprejeti zakonodajo o posilstvu na podlagi odsotnosti privolitve kot bistvenega elementa celovitega pristopa k boju proti spolnemu nasilju nad ženskami in dekleti; se zavzame za opredelitev posilstva na podlagi odsotnosti privolitve kot univerzalnega standarda na svetovni ravni, da bi izboljšali pravno varstvo in zagotovili, da bo spolno nasilje opredeljevala odsotnost privolitve, ne pa zgolj uporaba sile; izpostavlja koncept, da privolitev ne pomeni, da žrtev molči ali se ne upira; poudarja, da niti prejšnja privolitev niti obstoječe razmerje ne pomenita sedanje ali prihodnje privolitve v kakršna koli spolna dejanja; v zvezi s tem pozove vse države, naj uvedejo opredelitev posilstva na podlagi odsotnosti privolitve in osebam, ki so preživele posilstvo, zagotovijo dostop do pravnega varstva;

(x) najostreje obsodi uporabo posilstva in drugih oblik spolnega nasilja kot vojnega orožja in opozarja, da tako ravnanje po mednarodnem pravu pomeni vojna hudodelstva ali hudodelstva zoper človečnost; si dejavno prizadeva za pregon in odgovornost za te vrste kaznivih dejanj na mednarodni ravni, tudi z uporabo globalnega režima sankcij EU na področju človekovih pravic; bolj podpre mednarodna prizadevanja za dokumentiranje teh kaznivih dejanj v sedanjih konfliktih in preventivno ukrepanje; pozove, naj se dejavno podprejo vse pobude, katerih cilj je zagotoviti odgovornost storilcev in dostop do pravnega varstva za žrtve posilstva kot vojnega orožja, ob priznavanju, da so v skladu z uredbo varnostnega sveta OZN št. 1820 (2008) posilstvo in druge oblike spolnega nasilja vojna hudodelstva, hudodelstva zoper človečnost ali dejanja, ki prispevajo k genocidu; spodbuja tesno sodelovanje Eurojusta z Mednarodnim kazenskim sodiščem pri dokumentiranju vojnih posilstev, zlorab in drugih oblik spolnega nasilja v Ukrajini ter pozove EU, Eurojust in Mednarodno kazensko sodišče, naj še okrepijo usklajena prizadevanja za dokumentiranje, ki temeljijo na razumevanju travme in so usmerjena na žrtve, ter po vsem svetu vzpostavijo okvire sodelovanja za druga konfliktna območja, da bi zagotovili, da se žrtve identificirajo in zaščitijo ter da imajo dostop do pravnega varstva;

(y) poudari, kako pomembno je, da se transspolne ženske v celoti priznajo kot ženske, in opozori, da je njihova vključenost bistvena za učinkovitost vseh politik na področju enakosti spolov in boja proti nasilju; pozove k priznanju in enakemu dostopu transspolnih žensk do zaščite in podpornih storitev;

(z) pozove vse države, ki še niso ratificirale Istanbulske konvencije, naj to storijo in spodbujajo sprejetje njenih celovitih standardov za boj proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini po vsem svetu;

(aa) pozove vlade in mednarodne organe, da obravnavajo posebna tveganja, s katerimi se spoprijemajo ženske in dekleta zaradi nasilja v sprejemnih centrih in izboljšanjem postopkov za ugotavljanje starosti;

(ab) se zavzame za pravico deklet do vključujočega, pravičnega in kakovostnega izobraževanja, ki je ključno za njihovo opolnomočenje in doseganje enakosti spolov, saj pridobijo znanje, spretnosti, možnosti in zmogljivosti, ki so bistvene za njihovo življenje, da bodo lahko uveljavljale svoje pravice, dostopale do pravnega varstva, polno sodelovale v javnem življenju in se borile proti nasilju na podlagi spola; poudarja, da je treba spodbujati opolnomočenje žensk z vključujočim, pravičnim in kakovostnim izobraževanjem, usposabljanjem in vseživljenjskim učenjem, ki so nadvse pomembni v boju proti spolnim stereotipom, sovražni nastrojenosti in predsodkom v vseh njihovih razsežnostih ter proti trdovratnim neenakostim; opozarja, kako pomembno je preprečevati nasilje na podlagi spola z ustreznimi kampanjami in drugimi ukrepi, vključno z digitalnomedijskim opismenjevanjem, pa tudi z ustrezno, ciljno usmerjeno vzgojo o starosti primernih, celovitih odnosih in spolnosti, da bi ozaveščali o telesni nedotakljivosti; izpostavi, da je treba bolje razumeti gibanja proti pravicam in enakosti spolov, vključno z dezinformacijami o enakosti spolov, incelovstvom in sovraštvom do žensk, ter zlasti njihovim spletnim izražanjem, znanim kot moškosfera; se zavzema za aktivnejše politike proti tem pojavom in njihovemu diskurzu;

(ac) poudari, da vojna in konflikti nesorazmerno in uničujoče vplivajo na ženske, ter se zavzame za mir in vključujoča pogajanja po vsem svetu, ki so bistvena za končanje konfliktov in nasilja, ki so mu v teh razmerah izpostavljene ženske in dekleta; prizna izjemno delo, ki ga ženske opravijo v mirovnih misijah OZN na konfliktnih območjih; poudari, da so pravice žensk in enakost spolov nepogrešljive za pravno državo ter odporno in vključujočo demokracijo; izrazi zaskrbljenost, da je na milijone žensk in deklic, zlasti ob konfliktih in pri razseljevanju, še vedno diskriminiranih in deležnih nasilja ter se jim odreka dostojanstvo in delovanje;

(ad) zaveže EU k zunanji, razvojni in varnostni politiki, ki je vključujoča in presečna ter daje prednost potrebam žensk in zagovornikov človekovih pravic oseb LGBTIQ+;

(ae) poudarja, da je feminicid, ki je opredeljen kot uboj žensk in

deklet zaradi spola, ena najskrajnejših oblik nasilja na podlagi spola in huda kršitev splošnih temeljnih pravic; odločno obsodi odsotnost usklajene opredelitve tega kaznivega dejanja in vztrajne nedoslednosti pri zbiranju podatkov in poročanju o njem, kar močno ovira učinkovito preprečevanje in z dokazi podprto oblikovanje politik; pozove k svetovnemu priznanju tega kaznivega dejanja in k svetovnim prizadevanjem za njegovo odpravo;

2. naroči svoji predsednici, naj to priporočilo posreduje Svetu, Komisiji in podpredsednici Komisije/visoki predstavnici Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko ter posebni predstavnici EU za človekove pravice.